

C2

ÜNİTE 8

OKUMA: Gönderimsel İfadeyi Bulma, Bağlamsal Çıkarım, Sonuç Çıkarma

DİNLEME: Not Alma, Bağlamsal Çıkarım, Sonuç Çıkarma

YAZMA: Akademik Yazı: Kompozisyon, Niyet Mektubu /Öz Geçmiş Yazma, Özet Çıkarma

Kazanımlar

Okuma

- Soyut, yapısal olarak karmaşık ya da yüksek derecede günlük dilde yazılmış edebî ve edebî olmayan metinleri içeren yazılı dilin neredeyse tüm biçimlerini anlar.
- Hem açık hem örtük anlam ve biçimlerin güç algılanan boyutlarına değer vererek geniş bir dizi uzun ve karmaşık metinleri anlar.

Dinleme

- Ana dili Türkçe olan konuşmacıların farklı hızdaki konuşmalarını kolaylıkla anlar.
- Yayın ya da canlı olarak doğal hızlı akışta sunulan sözlü dilin neredeyse tüm biçimlerini kolaylıkla anlar.

Yazma

- Okuyucunun önemli noktaları bulmasına yardımcı olan uygun ve etkili bir biçim ve mantıksal yapıda net ve sorunsuz bir şekilde ilerleyen karmaşık metinler yazar.
- Resmî ve resmî olmayan yazışma türlerinde kendini uygun bir ton ve biçimde ifade eder.

Etkili ve anlayarak okuma için kullanılan bazı yöntem ve teknikler bulunmaktadır. Bu yöntem ve teknikler akıcı okumayı sağladığı gibi metinden anlam çıkarmayı da kolaylaştırır. Daha önceki ünitelerden de hatırlayacağınız gibi gereksiz tekrarlardan kaçınmak için metnin içerisinde kullanılan **gönderimsel ifadelerin** anlamını bulma, bilinmeyen sözcüklerin anlamını **bağlamdan çıkarma** ve metinde dolaylı olarak anlatılmak istenenleri bulmak için **sonuç çıkarma** bu yöntem ve tekniklerden bazılarıdır.

HATIRLAYALIM

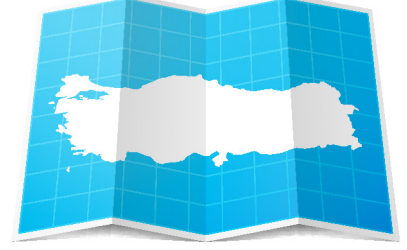
Gönderimsel İfadeyi Bulma

Nedir ?	» Gönderimsel ifade, bir metinde cümle içerisinde herhangi bir adın ya da ad öbeğinin yerini tutan ifadelere denir.
Niçin Kullanılır?	» Metin içinde, aynı adların sürekli kullanılmasından kaynaklanan gereksiz tekrarı ortadan kaldırmak, » Cümleler arasında bağlantı kurmak, » Metni daha akıcı hâle getirmek için kullanılır.
Ne Zaman Kullanılır?	» Öznesi aynı olan cümleler arka arkaya kullanıldığında, » Nesnesi aynı olan cümleler arka arkaya kullanıldığında, » Farklı anlatım tarzları tercih edildiğinde kullanılır.
Nasıl Kullanılır?	» Bir önceki cümlede kullanılan adın yerine bir sonraki cümlede uygun bir zamir kullanılır. » Cümlede geçen bir adın, bir önceki cümlede ya da aynı cümle içerisinde kullanılan farklı bir ad, ad öbeği ya da durumun yerine kullanılıp kullanılmadığına bakılır.

Etkinlik 1:

Aşağıdaki metni okuyun ve metinde koyu verilmiş gönderimsel ifadelerin karşılıklarını yazın.

Anadolu, coğrafi konumuyla Avrupa ve Asya gibi uygarlık tarihinin iki temel kıtası arasında doğal bir köprü konumundadır. Asya'dan Avrupa'ya uzanan **bu büyük yarımada** boyutlarından beklenmeyecek kadar çok iklim ve bitki örtüsü çeşitliliğine sahiptir. **Bu nedenle**, iki kıta arasında uzanan Anadolu Yarımadası, tarih boyunca farklı hayat biçimleri (geçimlik, ticaret, sosyal hareketlilik vb.) ve dolayısı ile farklı gelişen kültürlerle sahne olmuştur. Anadolu'da zengin kültürel çeşitlilikle sonuçlanan **bu durum**, özellikle tarihçi ve arkeologların çalışmalarının yüzyıllar boyunca odak noktası olmuş ve dünya tarihi içinde ayrıcalıklı bir konum edinmiştir. Sonuç olarak; Anadolu, tarih öncesi dünyanın en eski tarımcı yerleşmeleri, planlı yerleşmeleri, dinsel yapıları, maden işçiliği örnekleri gibi insanlığın temel unsurlarının kökenlerine sahiptir. Anadolu'nun sahip olduğu kültürel çeşitlilik bir anda oluşmamış, tarih boyunca farklı çağlarda gelişen çeşitli aşamalarla **bu zenginlik** elde edilmiştir.

Kaynak: AÖF, Anadolu Arkeolojisi (s. 3).

Bu büyük yarımada: _____

Bu nedenle: _____

Bu durum: _____

Bu zenginlik: _____

3

Etkinlik 2:

Aşağıdaki metni okuyun ve metinde koyu verilmiş gönderimsel ifadelerin karşılıklarını yazın.

İlaçlar uygulandıkları yerden vücuda girdikleri zaman çeşitli olaylarla karşılaşılır. Biyolojik membranlardan geçerek sistemik kan dolaşımına ulaşırlar. **Buna** ilaçların absorpsiyonu denir. Kapillerlerden damar dışına geçen ilaç vücutta fizyolojik sıvı kompartmanlarına ve dokulara dağılır. Enzimlerin etkisi ile de çeşitli kimyasal reaksiyonlara uğrar. Yani metabolize olur. Sonuçta çeşitli yollarla vücutu terk eder, itrah olur. Bütün **bunlar** ilaçların vücuttaki yazgısı adını alır. İlacın vücutta oluşturacağı etki, çeşitli faktörlerin etkisiyle değişebilir. İlacın veriliş yolu, veriliş

zamanı, vücut ağırlığı, yaş, eliminasyon organlarının hastalığı, cinsiyet, genetik faktörler, tolerans ve diğer ilaçların vücutta bulunuşu **bunu** değiştiren faktörler arasındadır. İlaçlar klinikte rutin olarak ölçülen biyokimyasal test sonuçlarını da etkileyebilirler. İlaç almakta olan bir kişide yapılacak testlerde **bu konunun** dikkate alınması gerekir.

Kaynak: AÖF, Farmakoloji (s. 29).

Buna: _____

Bunlar: _____

Bunu: _____

Bu konu: _____

Etkinlik 3:

Aşağıdaki metni okuyun ve soruları metne göre yanıtlayın.

Atmosfer kısaca bir gezegeni saran gaz tabakası olarak tanımlanır. Gazlar gezegene, gezegenin çekim kuvveti ile tutunurlar. Dünya'nın atmosferi de gezegenimize yer çekimi kuvveti ile bağlı gaz tabakasıdır. Atmosferi oluşturan gazların dağılımı homojen olmayıp yükseklikle değişiklik gösterir. Atmosferin kütesinin yaklaşık %99'u ilk 30 km içinde bulunur. Ne kadar ince olsa da, atmosfer Dünya yüzeyini ve canlıları Güneş'in zararlı ışınlarından ve Güneş'ten gelen güneş rüzgârı parçacıklarından korur.

Dünya atmosferi bugünkü durumuna ulaşıncaya kadar pek çok değişim geçirmiştir. İlk atmosfer Güneş'in de içinde bulunduğu nebula'yı oluşturan gazlardan meydana gelmiştir. Bu gazlar en çok hidrojen ve helyum olmak üzere, metan, neon, argon ve ksenon gazlarıdır. **Bu gazların** güneş sistemi içerisindeki sıvı, gaz veya katı (buz) formunda dağılımı sıcaklığın uzaydaki değişimine bağlıdır. Güneş'e olan mesafeye bağlı olarak ortaya çıkan sıcaklık değişimine göre gazlar bazı gezegenlerde sıvı, bazı gezegenlerde gaz, bazı gezegenlerde ise katı yani buz hâlinde bulunur. İlk atmosfer daha sonraları, Güneş'ten gelen sıcak rüzgârlar, gezegene çarpan meteor ve asteroidler ile etkileşim sonucunda değişmiştir. **Bu olay** sonucunda hafif gazlar tamamen veya kısmen gezegenden uzaya kaçmışlardır. Daha sonraları volkanlarla, yeraltından çıkan gazlar sonucunda ilk atmosfer tamamen yenilenmiştir. Bu sayede çok miktarlarda su ve karbondioksit atmosfere atılmıştır. **Bunu takiben** karbondioksit yağmur suyunda çözülmüş ve atmosferden temizlenmiştir. Atmosferden yere inen **bu gaz** yer yüzeyinde kayalarda ve okyanuslarda çözülmüş hâlde tutulmuştur.

Su buharı ve karbondioksit, bu şekilde değişik süreçlerden geçerken ve atmosferdeki miktarları azalıp çoğalırken atmosfer yavaş yavaş nitrojen (azot) açısından zengin hâle gelmiştir. Atmosferimizdeki oksijen ise su buharının Güneş radyasyonu ile ayrışması sonucunda artmıştır. Bu oksijen okyanus bitkileri tarafından emilmiş, karşılığında atmosfere karbondioksit atılmıştır. Daha çok oksijen, daha çok bitki ve bunun sonucunda artan fotosentez olayları atmosferde giderek çoğalan oksijeni bugünkü seviyelerine taşımıştır. Atmosferde artan oksijen Güneş radyasyonu ile etkileşerek ozon tabakasının oluşmasına neden olmuştur. **Bu** da sonuç olarak gezegenimizde canlıların yaşamı için uygun yaşam koşullarının gelişmesine yardımcı olmuştur. Bu işlemler yüz milyonlarca yıl sürerek bugünkü hâline gelmiştir.

Atmosferde miktarı %1'in altında olan gazlara "iz elementleri" adı verilir. **Bunlar** nitrojen ve oksijenin dışındaki diğer bütün gazları içerir. Bunların bazıları argon, karbondioksit, metan ve benzeri diğer gazlardır. Bu gazların miktarları az olmasına rağmen, küresel iklim değişimi açısından etkileri çok büyüktür. Özellikle, su buharı atmosferdeki miktarı çok değişken olan en önemli sera gazlarından bir tanesidir.

Kaynak: AÖF, Meteoroloji (s. 18).

1. Aşağıda atmosferle ilgili verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- a) Gazların dağılımı atmosferin her yerinde aynıdır.
- b) Çok ince olduğu için Güneş'in zararlı etkilerine karşı koyamaz.
- c) Her zaman aynı nitelikte olmuştur.
- d) Kütlesinin büyük bir çoęunluğu ilk 30 km içinde bulunur.
- e) Yükseklik gaz dağılımını etkilemez.

2. Aşağıdakilerden hangisi ilk atmosferi oluşturan gazlardan biri değildir?

- a) Metan
- b) Helyum
- c) Nitrojen
- d) Hidrojen
- e) Neon

3. Aşağıdakilerden hangisi atmosferdeki oksijen miktarının yükselmesinin nedenidir?

- a) Su buharının kısa dalga boylu Güneş radyasyonu ile ayrışması
- b) Güneş'ten gelen sıcak rüzgârlar
- c) Yeraltından çıkan gazlar
- d) Meteor ve asteroidlerin gezegene çarpması
- e) Artan fotosentez olayları

4. Aşağıda iz elementleri ile ilgili verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- Atmosferde miktarı en az %1 olan gazlardır.
- Nitrojen bir iz elementidir.
- Küresel iklim değişimine etkileri yoktur.
- Atmosferdeki miktarları sabittir.
- Metan gazı bir iz elementidir.

5. Metinde koyu verilmiş ifadelerin karşılıklarını yazın.

Bu gazların: _____

Bu olay: _____

Bunu takiben: _____

Bu gaz: _____

Bu: _____

Bunlar: _____

HATIRLAYALIM

Bağlamsal Çıkarım

Nedir ?	» Metin içerisindeki ipuçlarını kullanarak bilinmeyen sözcüklerin anlamını tahmin etmeye yarayan, okuma stratejisidir.
Niçin Kullanılır?	» Yeni sözcükler öğrenebilmek için, » Metni daha iyi anlayabilmek için, » Öğrenilen sözcükleri daha kolay hatırlayabilmek için kullanılır.
Ne Zaman Kullanılır?	» Sözlük kullanma imkânı olmadığı zaman, » Bilinmeyen sözcükler anlamayı zorlaştırdığı zaman, » Birden fazla anlamı olan bir sözcüğün hangi anlamının kullanıldığına karar verileceği zaman bağlamsal çıkarım stratejileri kullanılır.
Nasıl Kullanılır?	» Bilinmeyen sözcüğün türüne karar verilir: “ad, sıfat, fiil, zarf vs.” » Bilinmeyen sözcük ek ve köklerine ayrılır. » Bilinmeyen sözcüğün öncesine ve sonrasına bakılarak metinde yer alan ipuçlarından faydalanılır.

Etkinlik 4:

Aşağıdaki metni okuyun ve metinde koyu verilmiş sözcüklerin anlamlarını bağlamdan çıkarın.

İnsanlık tarihinde **seküler**, bir başka deyişle din dışı edebî geleneklerin ortaya çıkması göreceli olarak çok daha yakın çağların ürünüdür. Müzik ve ezgiyle icra edilen şiir şeklindeki ve dinî içerikli bu erken döneme ait edebî ürünler, doğadaki her şeyin canlı ve ruhu olduğuna inanılan **animist** bir dünya görüşü doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu dünya görüşüne bağlı olarak kendilerini koruduklarına, kendilerine yardım ettiklerine, bereket verdiklerine inandıkları güç veya güçlere şükran ifadesi ve destek sağlamak için, **ritüel** olarak adlandırılan kalıplaşmış hareket ve davranışlarda bulunmuşlardır. Bu kalıplaşmış hareketleri, davranışları veya ritüelleri, kötü güç veya güçlere karşı korunmak amacıyla yapmışlardır. Bugün en geniş anlamıyla “dans” olarak adlandırdığımız bu kültürel olgunun da kaynağı söz konusu ettiğimiz dinî ritüellerdir.

Kaynak: AÖF, Halk Edebiyatına Giriş I (s.5).

Seküler: _____

Animist: _____

Ritüel: _____

Etkinlik 5:

Aşağıdaki metni okuyun ve metinde koyu verilmiş sözcüklerin anlamlarını bağlamdan çıkarın.

Eski Yunan siyasal ve toplumsal yaşamının en karakteristik örgütleniş biçimi “polis”tir. Politika sözcüğü de polisten türetilmiştir. İstihkâm edilmiş bağımsız bir devlet olan **polis**, hem kent merkezini hem de kendisine bağlı köylerin bulunduğu kırsal alanı kapsıyordu. Burada kent-devletin merkezi ile kırsal kesim arasında **simbiyoz**, yani ortaklaşa bir yaşam söz konusudur. İlk kent-devletleri belirli bir toprağa sahip, kendi kendine yetebilen, tarımsal karakterli bir toplumsal yapıya sahipti. Kent-devletini genelde tek bir kent oluşturmakla birlikte, bazen birkaç kent ya da daha ufak yerleşim biriminin bir araya gelerek bir kent-devletini meydana getirdiğini görüyoruz. Esas olarak kamusal, dinsel ve özel olmak üzere üç yaşam alanının bulunduğu bir kent-devleti, Eski Çağ’da, devletin adından ziyade içinde yaşayan **yurttaş**ların adıyla anılırdı (örneğin, Atina yerine Atinalılar, Korinthos yerine Korinthoslular gibi); bu da bize kent-devletinde yurttaşlara verilen önemi göstermektedir.

Kaynak: AÖF, Hellen ve Roma Tarihi (s.25).

Polis: _____

Simbiyoz: _____

Yurttaş: _____

Etkinlik 6:

Aşağıdaki metni okuyun ve soruları metne göre yanıtlayın.

Gastronomi esas olarak yemek ve kültür arasındaki ilişkileri inceleyen ve araştıran bir disiplindir. Bu kavram ilk olarak Fransız yazar Joseph Berchoux tarafından günümüzdeki anlamıyla 19. yüzyılın başında kullanılmıştır. Yunanca mide ile ilgili “gastro” sözcüğünden türeyen kavram yine Yunanca kanun, yasa veya kural anlamındaki “nomos” sözcüğünden türeyen “-nomi” ile

birleştirilerek elde edilmiştir. Anlam olarak; “yemek kanunu” diye çevrilsede esas olarak yemek ve kültür arasındaki ilişkiyle ilgilidir. Başlangıçta sadece hayatta kalmak için doğadan topladıklarını tüketen insan, yemeği yaşamsal öneminden sıyrarak bir keyif, bir haz olgusu vaziyetine getirmiştir. Lezzet ve görselliğin keyif vericiliği, günümüzde gastronomi teriminin önemini fark edilir kılmış ve bir bilim olarak görülmesine neden olmuştur. Dolayısıyla gastronomi, günümüzde yemeğin azami damak ve göz zevkini amaçlayarak yenmeye hazır hâle getirilmesi ile ilgilidir. Bu amaçla besin maddelerinin tarladan toplanmasından veya hayvansal bir ürüne çiftlikten, kümesten, balıkçıdan alınıp işlenmesinden başlayıp, birbiriyle uyumlu bir şekilde hazırlanması, pişirilmesi veya tuzlama, tütsüleme ve benzeri gibi daha değişik yöntemler uygulanmasıyla devam eden bir süreçtir. Bu sürecin son bulduğu yer ise sofradır ve sofradaki sunum da gastronominin çalışma konularından biridir. Amaç lezzetli, haz duygusunu okşayıcı ve görselliğiyle büyüleyici bir yemeğin hazırlanmasıdır. Dikkat edilirse bu tanımlar içinde yer almayan en önemli olgu yemeğin sağlıklı olup olmadığıdır. Burada sağlıktan kasıt hijyen koşulları değil, alınan ya da işlenen besin maddelerinin örneğin kolesterol, şişmanlık ya da kalp damar sağlığı ile ilgili hastalıklara neden olup olmadığıdır. Son derece lezzetli, görsel açıdan büyüleyici, haz duygusunu okşayıcı bir yemeğin yüksek kolesterollü veya karbonhidrat oranı çok yüksek olması gastronomik açıdan pek bir şey ifade etmemektedir. Bununla birlikte son yıllarda yayılan yeni mutfak kültürleri bu konuda da farklı bir yol izlemeye ve gastronomiye yeni anlamlar katmaya başlamıştır.

Kaynak: AÖF, Gastronomi Tarihi (s. 3).

1. Aşağıdaki sözcükleri anlamları ile eşleştirin.

1) Gastronomi	____	a) Masanın yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.
2) Haz	____	b) Amaç, maksat, istek.
3) Sofra	____	c) Olayların ya da işlemlerin belli bir sonuca doğru gidişi.
4) Süreç	____	d) Yemek ve kültür arasındaki ilişki.
5) Kasıt	____	e) Hoşa giden duygulanma, zevk.

2. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Gastronomi terimi bugünkü anlamıyla ilk olarak 19. yüzyılda kullanılmıştır.	____	____
2. İnsan, tarihin her döneminde yemeği bir haz olgusu olarak görmüştür.	____	____
3. Lezzet ve görselliğin keyif vericiliği sayesinde gastronomi bir bilim olarak görülmeye başlanmıştır. Dünyanın bazı yerlerindeki kültürel oluşumlar kalıcı olmuştur.	____	____
4. Yemek sunumu gastronominin kapsamı içindedir.	____	____
5. Gastronomide yemeğin sağlıklı olması gereklidir.	____	____
6. Sağlık ve hijyen koşulları aynı anlama gelmektedir.	____	____

Etkinlik 7:

Aşağıdaki metni okuyun ve soruları metne göre yanıtlayın.

Günlük yaşantımızda farkına varmadan sürekli olarak elimizdeki bilgileri/verileri değerlendirir ve kararlar veririz. Veri, enformasyon ve bilgi toplamanın bütün amacı bilge kararlar verebilmektir. Sürekli yeni şeyler öğrenir, öğrendiklerimizi geliştirir, günceller ya da değiştiririz. Yeni bilgiyi dışardan nasıl aldığımız, nasıl işlediğimiz, nasıl depoladığımız ve nasıl geri getirip kullandığımız gibi sorular bilgi işleme ile ilgilidir. İnsanlarda bilgi işleme sistemi zihinsel

yapılar ve bilişsel süreçler olmak üzere iki temel ögeden oluşmaktadır. Zihinsel yapılar; algısal bellek, kısa süreli bellek ve uzun süreli bellek olmak üzere üç temel bileşene sahiptir.

Algısal bellek, duysal bilginin çok kısa sürelerde depolandığı alandır. Algısal belleğe gelen bilgiler çok kısa zamanda işlendiği ve silindiği için “anlık bellek” olarak da adlandırılabilir. Duyu organlarımızdan gelen uyarıcılar duysal kayıt sistemine aktarılır. Bu durumda bilgi orijinal uyarıcıyı temsil eden yapıdadır yani uyarıcının tam yansımasıdır. Algısal belleğin kapasitesi sınırsız olmasına karşın bilginin bu alanda kalış süresi sınırlıdır ve işlenmezse kaybolur. Algısal bellekte yalnızca dikkat edilen, bir anlamda süzülen sınırlı sayıdaki bilgi kısa süreli belleğe aktarılır.

Uyarıcılar algısal belleğe alındıktan sonra kısa süreli belleğe (işler/çalışan bellek) aktarılırlar, aktarılmazsa silinirler. Kısa süreli bellek aynı zamanda uzun süreli bellekten çağrılan bilgileri işlemek için kullanılır. Kısa süreli bellekte bilgiler belirli bir süre için sınırlı bir şekilde tutulur. Düşünün ki yıllar sonra bir arkadaşınızla karşılaştınız. Onunla hâl hatır sorup konuşurken gelen acil bir haber üzerine o, ayrılmak zorunda kaldı. Giderken size telefon numarasını söyledi. Telefon numarasını bir yere kaydedene kadar sürekli tekrarlamaya başlıyorsunuz. Neden böyle yapıyoruz? Bunun nedeni kısa süreli belleğimizin iş başında olmasıdır. Kısa süreli belleğimizin bu sınırlılığını aşmak için tekrar ediyoruz.

Algısal ve kısa süreli belleğin aksine uzun süreli belleğin kapasite ya da süre sınırlaması yoktur. Bu belleğin, milyonlarca bilgi parçasını neredeyse sonsuza dek saklayabildiği düşünülmektedir. Hatta bir görüşe göre unutmuyoruz, sadece bilgilere ulaşmakta ve çağırmakta zorlanıyoruz. Kısa süreli bellekteki anılar kodlanarak, yani tekrar ve anlamlı ilişkilendirmeler kullanılarak uzun süreli belleğe aktarılır. Uzun süreli belleğimizde bilgi anlamsal bağlantılar hâlinde tutulur. Bu nedenle uzun süreli belleğe transfer edilirken kuvvetli ilişkiler, bağlantılar kurduğumuz yeni bilgiler daha kolay geri çağrılabilir, hatırlanabilir. Örneğin, yeni tanıştığımız birinin adını daha önceden aynı isimde tanıdığımız başka biri ile ilişkilendirdiğimizde daha kolay hatırlayabiliriz.

Kaynak: AÖF, Temel Bilgi Teknolojileri I kitabından düzenlenmiştir.

I. Aşağıdaki sözcükleri anlamları ile eşleştirin.

1) Bilge	____	a) Sınırlı olma durumu.
2) Bilgi işleme	____	b) Tekrar ve anlamlı ilişkilendirmeler kullanma.
3) Bellek	____	c) Bilgili, iyi ahlaklı, olgun ve örnek olan.
4) Yansıma	____	d) Bilgiyle yapılan her türlü işlem.
5) Sınırlılık	____	e) Zihinde saklama gücü, hafıza.
6) Kodlama	____	f) Aynısı gibi görünme.

1. Aşağıdaki sözcükleri anlamları ile eşleştirin.

	Algısal Bellek	Kısa Süreli Bellek	Uzun Süreli Bellek
1. Buraya aktarılmayan bilgiler silinir.			
2. Burada bilgiler çok kısa zamanda silinir.			
3. Bilgi kodlanarak buraya aktarılır.			
4. Anlık bellek olarak da adlandırılır.			
5. Bilgi bu alanda anlamsal bağlantılar şeklinde muhafaza edilir.			
6. Bu alan sınırlı olduğu için, bilgiyi unutmamak için tekrar ederiz.			
7. Bilgi bu alanda işlenmezse kaybolur.			
8. Zaman ve kapasite sınırlaması bulunmaz.			
9. Burada bilgiler belirli bir süre için sınırlı bir şekilde tutulur.			

HATIRLAYALIM

Sonuç Çıkarma

Nedir ?	» Doğrudan yazılanı okuyarak dolaylı olarak anlatılanı anlamaya çalışmaktır. Bu aşama, metin içinde doğrudan belirtilmesi de ipuçlarından faydalanarak sonuç çıkardığımız aşamadır.
Niçin Kullanılır?	» Yazarın gerçekte amacının ne olduğunu anlamak için, » Okunan metni daha derinlemesine anlayabilmek için kullanılır.
Ne Zaman Kullanılır?	» Metinde anlatılmak istenen duygu ya da düşünce doğrudan söylenmediği zaman, » Okunan metnin sonucu söylenmeyip okuyucuya bırakıldığı zaman, » Metin içerisinde yeterli detaylar olmadığı zaman kullanılır.
Nasıl Kullanılır?	» Metin detaylı okuma yöntemiyle okunur. » Metni okurken sorular sorulur. » Cümleler ve paragraflar arasında bağlantılar kurulur.

Etkinlik 8:

Aşağıdaki metni okuyun ve soruyu metne göre yanıtlayın.

TÜRK KAHVESİ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. 19. yüzyıla ait Osmanlı geleneğini günümüze taşımak amacıyla “Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var.” sözünü fincana işlettirdi. Kültür A.Ş.’nin hediyeelik eşya markası “Hediyem İstanbul” tarafından 150 yıl sonra ilk kez üretilen fincan, Osmanlı döneminde 19. yüzyılda Yıldız Sarayı’nda kullanıldı. Aslı İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Müzesi Koleksiyonuna kayıtlı “Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var.” yazılı fincan, reproduksiyon olarak üretildi.

Fincan üzerindeki Osmanlıca yazı, kûfi hat ile Hattat Mustafa Parıldar tarafından yazıldı. Fincanın formu, yaygın olarak kullanılan kulplu fincanların aksine, Orta Asya kültürüne ait kulpsuz çay ve kahve fincanı özelliği taşıyor.

Sözün hikâyesi

“Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.” sözü yaygın bir rivayete göre, Üsküdarlı bir kahve satıcısının, Rum gemi kaptanına kahve ikram etmesiyle başlar. Aradan 40 yıl geçer ve Üsküdarlı kahveci savaşta esir düşer. Kahveciyi tanıyan Rum kaptan kendisine 40 yıl önce kahve ikram eden adamı unutmaz ve ona yardım eder.

Kahve Osmanlı’ya nasıl geldi?

Yemen Valisi Özdemir Paşa, 1517 yılında, lezzetine hayran kaldığı kahveyi İstanbul’a getirdi. Türkler tarafından bulunan yeni bir hazırlama metodu sayesinde kahve, güğüm ve cezvelerde pişirilerek Türk kahvesi adını aldı. İlk olarak Tahtakale’de açılan ve tüm şehre hızla yayılan kahvehaneler sayesinde halk kahveyle tanıştı. Günün her saati kitap ve güzel yazıların okunduğu, satranç ve tavla oynanan, şiir ve edebiyat sohbetlerinin yapıldığı kahvehaneler ve kahve kültürü dönemin sosyal hayatına damgasını vurdu.

Türk kahvesinin yanında muhakkak bir bardak su ile reçel ya da lokum ikram edilirdi. Kahveden önce içilen su ile ağızdaki yemek tadı temizlenir, kahvenin tadı daha iyi alınırdı. Eskiden şeker olmadığından sade pişirilen kahveleri tatlandırmak amacıyla kahve yanında lokum ya da kaşıkla reçel yenirdi. Saray mutfağında ve evlerde yerini alan kahve, daha sonra çok miktarda tüketilmeye başlandı.

Çiğ kahve çekirdekleri tavalarda kavrulduktan sonra dibeklerde dövülerek cezvelerde pişirilmek suretiyle içilir ve en itibarlı dostlara büyük bir özenle ikram edilirdi. Kısa sürede, gerek İstanbul’a yolu düşen tüccarlar ve seyyahlar gerekse Osmanlı elçileri sayesinde Türk kahvesinin lezzeti ve ünü önce Avrupa’yı, oradan da tüm dünyayı sardı.

Kaynak: AÖF, İçecek Bilgisi (s. 21) kitabından düzenlenmiştir.

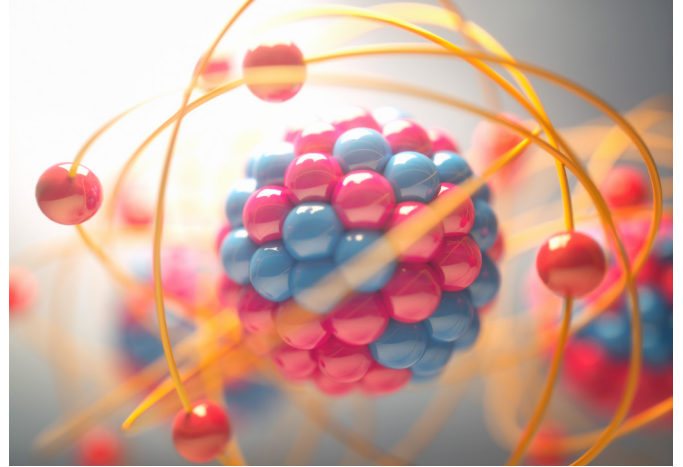
Okuduğunuz metne göre aşağıdaki çıkarımların doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Günümüzde kullanılan kahve fincanları kulpsuzdur.	☐	☐
2. Kahveci, Rum gemiciye ikram ettiği kahve sayesinde kurtulur.	☐	☐
3. Türk kahvesinin diğer kahvelerden farkı, kullanılan kahve çekirdeğidir.	☐	☐
4. Türkler kahve ile 1517 yılından sonra tanıştı.	☐	☐
5. Eskiden şeker olmadığı için kahvenin yanında tatlı bir şey ikram edilirdi.	☐	☐
6. Türk kahvesi İstanbul'dan diğer ülkelere gezginler ve ticaret adamları sayesinde yayılmıştır.	☐	☐

Etkinlik 9:

Aşağıdaki metni okuyun ve soruyu metne göre yanıtlayın.

Canlıları cansızlardan ayıran tek özellik, moleküler düzeydeki dizilimlerinin cansızlardakilere göre farklı olması ve bu dizilim bilgisinin, yine sıradan atomlardan oluşan moleküllerce nesilden nesile fiziksel yollarla aktarılmasıdır. Canlılığı anlamak istiyorsak; kimyayı, fiziği ve bunların mükemmel bir bileşimi olarak, doğada gözlemlenmesi sonucu doğan bilimi yani biyolojiyi çok iyi bilmemiz gerekir. Canlılık, atomların milyonlarca yılda dünyanın dört bir yanındaki yoğun sularda, sonsuz sayıda denemenin gerçekleşmesi sonucu “doğru kombinasyon”un bulunması ve kombinasyonun hayatta kalabilmesi sonucu ortaya çıkan kavramdır. Canlıların kökeninin inorganik maddeler olduğu ve koşulların uygun olduğu bir devirde cansız maddelerden, moleküler düzeyde canlı maddelerin temelini oluşturacak moleküllerin olduğu bilim dünyasında birçok yönüyle kabul edilmektedir.

Big-Bang kuramına göre başlangıçta hidrojen oluşmuş, hidrojenin değişmesiyle de diğer elementler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu değişimler için gerekli olan enerji, dünya oluşurken, volkan patlamaları ve güneş enerjisinden elde edilmiştir. Volkanik

olaylar sonucunda atmosferde birikmiş C, S, N gibi gazların su molekülleri ile tepkimeye girerek belirli koşullar altında daha karmaşık molekülleri oluşturabileceği deneysel olarak gösterilmiştir. Sırasıyla Pelüger, Haldana, Beuter ve özellikle “Yaşamın Kökeni” (1930) adlı eseriyle Rus biyokimyacı Oparin, bu yaklaşımın öncüleri olmuşlardır. Oparin, moleküller arasında bilinen bazı kuvvetlerin, özellikle sıvı kristal meydana getirme eğiliminde olanların, karmaşık molekülleri, herhangi bir canlı olmadan meydana getirebileceğini savunmuştur.

Kaynak: AÖF, Genel Biyoloji I (s. 5).

Okuduğunuz metne göre aşağıdaki çıkarımların doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Canlıların moleküler dizilimi cansızlarınkı ile aynıdır.	☐	☐
2. Biyolojiyi iyi bilmeyen biri canlıların özelliklerini de bilemez.	☐	☐
3. Canlılar ilk kez yoğun sularda meydana gelmiştir.	☐	☐
4. Big-Bang’e göre ilk ortaya çıkan element hidrojendir.	☐	☐
5. Hidrojen zaman içinde kendi kendine değişmiştir.	☐	☐
6. Oparin’in kitabı canlılık konusunda yazılan ilk eserler arasındadır.	☐	☐

DİNLEME

Okumada olduğu gibi etkili bir dinleme için kullanılan bazı yöntem ve teknikler bulunmaktadır. Daha önceki ünitelerde öğrenmiş olduğunuz **not alma** tekniği, dinlerken önemli gördüğümüz ayrıntıları tespit edebilmeyi ve hatırlayabilmenizi sağlarken, **bağlamsal çıkarım** stratejileri bilmediğiniz sözcüklerin anlamını bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin etmeye yardımcı olur. Sonuç çıkarma ise metinde doğrudan anlatılanlardan yola çıkarak dolaylı olarak anlatılmak istenen düşünceleri anlamayı kolaylaştırır.

HATIRLAYALIM

Not Alma

Nedir ?	» Dinleme esnasında edinilen bilgileri kısa cümlelerle kaydetme işlemidir.
Niçin Kullanılır?	» Önemli noktaları hatırlayabilmek için kullanılır.
Ne Zaman Kullanılır?	» Dinlemeden önce herhangi bir soru yönlendirmesi verilmediğinde kullanılır.
Nasıl Kullanılır?	» Dinleme anında zamanı etkili kullanmak adına kısaltmalar yapılır, anahtar sözcükler kullanılır veya anlatılanlar basit ve etkili çizimlerle özetlenir.

Etkinlik 10:

Metni dinleyin ve soruları metne göre yanıtlayın. Metni dinlerken size verilen şablona notlar alın.

ACİL DURUM, KRİZ VE AFET YÖNETİMİ

KRİZ:

KRİZ YÖNETİMİ:

ACİL DURUM YÖNETİMİ:

AFET YÖNETİMİ:

AFET YÖNETİMİNİN DİĞERLERİNDEN FARKI:

KRİZ VE ACİL DURUM ORTAK YÖNLERİ:

ACİL DURUM VE AFET YÖNETİMİ FARKI:

1. Aşağıdakilerden hangisi normal düzeni bozan, toplum için olumsuz sonuçlar doğurma olasılığı bulunan fiziksel, sosyal, ekonomik ve politik olayların ortaya çıkmasına verilen addır?

- a) Afet
- b) Acil durum
- c) Kriz
- d) Acil yardım
- e) Kriz yönetimi

2. Aşağıda verilen acil durum yönetimi ile ilgili ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Acil durumun önlenmesini hedefler.
- b) Amaç, ihtiyaçları hızlı ve etkili bir şekilde karşılamaktır.
- c) Belirli bir zamanla sınırlıdır.
- d) Acil durumun meydana gelmesinden hemen sonra başlar.
- e) Acil durumun yerel imkânlarla üstesinden gelinir.

3. Aşağıdakilerden hangisi afet yönetimini kriz ve acil durum yönetiminden ayıran en önemli farkıdır?

- a) Hızlı ve etkili bir şekilde müdahaleyi gerektirir.
- b) Yerel imkânlarla üstesinden gelinemez.
- c) Toplumca yürütülmesi gereken bir mücadele sürecidir.
- d) Belirli bir zamanla sınırlı değildir.
- e) Çok yönlü, çok disiplinli ve çok aktörlü bir süreçtir.

4. Aşağıdakilerden hangisi kriz ve acil durum arasındaki ortak yönlerden biri değildir?

- a) Olayın ortaya çıkmasıyla başlaması
- b) Ulusal müdahale gerektirmesi
- c) Krizin ve acil durumun en yüksek seviyeye ulaşması
- d) Alınacak önlemlerle olaya neden olan sebeplerin ortadan kalkması
- e) Normale dönüşün sağlanması

Etkinlik 11:

Metni dinleyin ve soruları metne göre yanıtlayın. Metni dinlerken size verilen şablona notlar alın.

ARICILIKTA İLKLER VE GELİŞMELER

BAL ARILARINA AİT İLK BİLGİLER

ARICILIK TEKNİKLERİNDE GELİŞMELER

BAL ARISININ DÜNYAYA YAYILMASI

1. Arılar arasındaki iri arının dişi olduğu ve yumurtladığına dair bilgi kaç yılında yayımlanmıştır?

- a) 1609
- b) 1586
- c) 1622
- d) 1637
- e) 1744

2. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi 1771 yılında yaşanmıştır?

- a) Bal arısının Amerika'ya ilk götürülüşü
- b) Balmumu salgılama mekanizmasının doğru olarak saptanması
- c) Bal arısının çiftleşmesine ilişkin ilk bilgilerin edinilmesi
- d) Polenin bitki "erkek tohumu" olduğunun saptanması
- e) Kaba yapıli koloni bireylerinin erkek olduğunun öğrenilmesi

3. Bal arısı aşağıdaki ülkelerden hangisine en son götürülmüştür?

- a) Avrupa
- b) Asya
- c) Amerika
- d) Afrika
- e) Yeni Zelanda

4. Aşağıdakilerden hangisi 1851 yılının tüm dünyada arıcılığın dönüm noktası sayılmasının nedenidir?

- a) Langstroth çerçeveli kovanı geliştirmiştir.
- b) Arıcılık dünyanın her yerine yayılmıştır.
- c) Balmumu levhaları kullanıma sokulmuştur.
- d) Modern arıcılık işletmeleri oluşmuştur.
- e) Düzenli arıcılık yapılmaya başlanmıştır.

HATIRLAYALIM

Bağlamsal çıkarım

Nedir ?	» Dinleme metnindeki ipuçlarını kullanarak bilinmeyen sözcüklerin anlamını tahmin etmeye yarayan, dinleme stratejisidir.
Niçin Kullanılır?	» Yeni sözcükler öğrenmek için, » Dinleme metnini daha iyi anlayabilmek için, » Öğrenilen sözcükleri daha kolay hatırlayabilmek için kullanılır.
Ne Zaman Kullanılır?	» Konuşmacı/dinleme bölünmek istenmediğinde, » Yeni bir alanla ilgili kavramlar öğrenilmek istendiğinde, » Sözcüğün anlamı bilinmese de konu ile ilgisi tahmin edilebildiğinde, » Bilinmeyen sözcüğün anlamını sözlükten bulma imkânı olmadığına bağlamsal çıkarım yapılır.
Nasıl Kullanılır?	» Bilinmeyen bütün sözcükleri tahmin etmek yerine, özellikle vurgulanan sözcüklerin anlamı tahmin edilir. » Son adımda sözcüğü takip eden ve anlamına dair ipuçları veren tanım, açıklama, örnek, karşılaştırma ve benzetmelere odaklanılır.

Etkinlik 12:

GELİŞİMDE KALITIM VE ÇEVRE TARTIŞMALARI

1. Aşağıdaki sözcükleri anlamları ile eşleştirin.

1) Kalıtım	____	a) Kuramı ortaya koyan, teorisyen.
2) Olgunlaşma	____	b) Bilgi ve beceri kazandıran yaşantı.
3) Baskın	____	c) Canlıya ait özelliklerin yavruya aktarılması.
4) Deneyim	____	d) Büyüme sürecinin doğal sonucu olan değişme.
5) Kuramcı	____	e) Üstün, dominant.

2. Aşağıdakilerden hangisi Gessel'in yaptığı deneyle ilgili doğru bir ifadedir?

- Deney birbirine benzemeyen iki çocuk üzerinde yapılmıştır.
- İki çocuk da aynı eğitimi almıştır.
- Çocuklardan birinde öğrenme gerçekleşmemiştir.
- Çocuklardan biri öğrendiği beceriyi gerçekleştirememiştir.
- Öğrenmede kalıtımın çevreden daha etkili olduğu görülmüştür.

3. Aşağıdakilerden hangisi gelişmeyle ilgili Watson'ın savunduğu bir düşüncedir?

- Kalıtım kadar çevre de önemlidir.
- Öğrenmede çocukların soyu önemlidir.
- Deneyimler kalıttan daha etkilidir.
- Öğrenme küçük yaşta daha iyi gerçekleşir.
- Bir hırsız bile her şeyi öğrenebilir.

4. Aşağıdakilerden hangisi günümüzde gelişim ile ilgili savunulan görüştür?

- a) Gelişimde çevre kalıtmından daha etkilidir.
- b) Öğrenmenin gerçekleşmesi için kalıtım çevreden daha önemlidir.
- c) Kalıtım ve çevre birbirinden bağımsız iki faktördür.
- d) Hem kalıtım hem de çevre gelişimi etkiler.
- e) Kalıtım ve çevrenin gelişime etkisi hakkında daha fazla bilgi gereklidir.

Etkinlik 13:

GÖÇ KAVRAMI

Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki çıkarımların doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

23

	Doğru	Yanlış
1. Amerika'ya doktora öğrenimi için giden bir öğrenci göç tanımına dâhil edilebilir.	☐	☐
2. Göç, her zaman isteğe bağlı bir şekilde gerçekleşmez.	☐	☐
3. Bütün disiplinlerin uzlaştığı bir göç tanımı mevcuttur.	☐	☐
4. Göç analizi yaparken bütün disiplinler aynı kriterlere başvurur.	☐	☐

HATIRLAYALIM

Sonuç Çıkarma

Nedir ?	» Dinleme esnasında, konuşmacının açıkça ilettiği ifadelerden, sözcük seçiminden, içinde bulunduğu ortamdan, ses tonundan faydalanarak konuşmacının doğrudan ve açıkça dile getirmediği mesajı ya da ima edilen anlamı bulmaya “sonuç çıkarma” denir.
Niçin Kullanılır?	» Sonuç çıkarma; konuşmacının gerçekte amacının ne olduğunu anlamak, konuşmayı derinlemesine anlayabilmek için yapılır.
Ne Zaman Kullanılır?	» İletilmek istenen mesaj doğrudan ve açıkça söylenmediğinde, » Konuşmacının ne düşündüğü ya da ne hissettiği açıkça belirtilmediğinde, » Dinleyici derinlemesine düşünmeye yönlendirildiğinde kullanılır.
Nasıl Kullanılır?	» Konuşmanın bağlamından faydalanılır. » Sözcük seçimine dikkat edilip anahtar sözcükler not edilir. » Konuşmacının ses tonuna, jest ve mimiklerine dikkat edilir. » Konuşmacının içinde bulunduğu ortam değerlendirilir. » Konuşmacı ve konuyla ilgili sahip olunan art alan bilgileri öne çıkarılır. » Dünya bilgisi ve kişisel deneyimlerden faydalanılır.

Etkinlik 14:

İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ

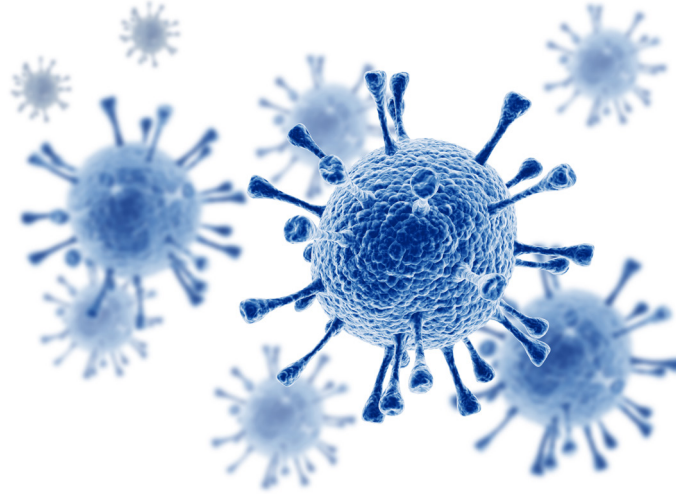

Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki çıkarımların doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Bilişim ve iletişim teknolojilerinin ilk örneklerine 15. yüzyıl öncesinde rastlanmaktadır.	☐	☐
2. 1832 yılına kadar bilginin akış hızı ulaşım hızı ile eş değere sahipti.	☐	☐
3. Sesli iletişim teknolojisi 18. yüzyılda geliştirilmiştir.	☐	☐
4. Üç çeşit bilgi akışından söz edilebilir.	☐	☐

Etkinlik 15:

VİRÜSLERİN HAYATIMIZDAKİ YERİ

Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki çıkarımların doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Virüslerin zararlarının yanında faydaları da vardır.	☐	☐
2. Tavşan myxoma virüsü uygulaması tamamen etkili olmuştur.	☐	☐
3. Tavşan hemorajik hastalığı virüsü ilk virüs başarısız olduğu için uygulanmıştır.	☐	☐
4. Sinekler insanlara birçok viral hastalık bulaştırmaktadır.	☐	☐
5. Virüsler tarım alanında pestisit olarak kullanılmaktadır.	☐	☐

YAZMA

Bildiğiniz gibi yazma, farklı amaçlar için gerçekleştirilen bir eylemdir. Amaca uygun yazma, farklı yazma türleri ve yöntemleri gerektirir. Önceki ünitelerde öğrenmiş olduğunuz **kompozisyon, niyet mektubu, öz geçmiş** ve **özet** akademik yazı türlerinden bazılarıdır.

HATIRLAYALIM

Akademik Yazı: Kompozisyon

Nedir ?	<ul style="list-style-type: none">» Duygu ve düşüncelerin belirli bir düzende ve etkili bir şekilde aktarılmasıdır.» Kompozisyon, anlatılmak isteneni birden fazla paragraf şeklinde belirli bir planda sunar ve ilgili konu hakkında içeriği daha geniştir.
Niçin Kullanılır?	<ul style="list-style-type: none">» Kompozisyon bilgi vermek, açıklama yapmak, fikir paylaşmak gibi birçok amaçla yazılabilir.
Ne Zaman Kullanılır?	<ul style="list-style-type: none">» Duygu ve düşünceler etkili ve düzgün bir biçimde anlatılmak istendiğinde,» Okuyucu belli bir konu hakkında ikna edilmek istendiğinde,» Okuyucu belli bir konu hakkında bilgilendirilmek istendiğinde kullanılır.
Nasıl Kullanılır?	<ul style="list-style-type: none">» Duygu ve düşünceleri en uygun şekilde ifade etmek gerekir. Bu yüzden fikirleri sıralamak ve düzenlemek için bir plan oluşturulur.» Kompozisyonda planlama; giriş, gelişme ve sonuç olmak üzere üç bölümden oluşur.» Kompozisyon yazarken bağdaşıklıkla, tutarlılık ve bütünlüğe dikkat edilir.» Uygun bir dil ve üslup kullanılır. Akıcılığa önem verilir.» Tüm yazı çeşitlerinde olduğu gibi dil bilgisi, yazım ve imla kurallarına uyulur.» Metne uygun, konuyla ilişkili ve dikkat çekici bir başlık koyulur.

Etkinlik 16:

Aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Aşağıdakilerden hangisi toplu taşıma araçlarının kullanılmasını savunan bir kompozisyonun giriş paragrafının ana fikir cümlesi olabilir?

- a) Toplu taşıma araçları artık her ülkede, her şehirde vardır, bu yüzden kullanılmalıdır.
- b) Toplu taşıma araçları bütçe dostu olduğu için herkes tereddüt etmeden kullanılmalıdır.
- c) Sağladığı birçok avantajdan ötürü insanlar toplu taşıma araçlarını kullanılmalıdır.
- d) Toplu taşıma araçlarının insanlar için hem birçok avantajı hem de dezavantajı vardır.
- e) Toplu taşıma araçlarının herkes tarafından kullanılması gerektiğine karşı çıkan var mı?

2. Aşağıdakilerden hangisi yabancı dil öğrenmenin faydaları hakkındaki bir kompozisyonun gelişme bölümünde kullanılamaz?

- a) Yabancı dil öğrenmek dünyanın farklı ülkelerinin kapılarını açar.
- b) Yabancı dil öğrenmek için yurt dışında bir kursa gitmek faydalıdır.
- c) Yeni bir dil öğrenmek değişik kültürlerle iletişime katkıda bulunur.
- d) Yabancı dil öğrenen kişi eğlenceli bir süreçten geçer.
- e) Yeni bir dil öğrenmek size iş dünyasında avantaj sağlar.

3. Aşağıdakilerden hangisi uzaktan eğitimin yararları hakkındaki bir kompozisyonun gelişme bölümünde kullanılamaz?

- a) Uzaktan eğitim gereksinimlere göre şekillendirilmiş eğitim olanakları sunar.
- b) Uzaktan eğitim geleneksel eğitim süreçlerinin zenginleşmesine katkıda bulunur.
- c) Uzaktan eğitim kolay güncellenebilir ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri sunar.
- d) Uzaktan eğitim yaşam boyu öğrenme ilkesini destekler.
- e) Uzak eğitimin ilerleyen yıllarda yüz yüze eğitimin yerini alacağı savunulur.

(I) Özetlemek gerekirse, Türkiye yaz mevsiminde tatil yapmak için çok iyi bir tercihtir. (II) Dünya mutfağında saygın bir yere sahip olan yemekleri, sayısız tarihî eserleri ve masmavi pırıl pırıl denizleriyle kesinlikle görmeye değerdir. (III) Fakat Türkiye'deyken hırsızlık olaylarına karşı dikkatli olmakta fayda var. (IV) Sizin yerinizde olsam, bu yaz tatilimi Türkiye'de geçiririm. (V) Kesinlikle pişman olmazsınız.

4. Yukarıdaki sonuç paragrafında bütünlüğü bozan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- a) I
- b) II
- c) III
- d) IV
- e) V

HATIRLAYALIM

Niyet Mektubu /Öz Geçmiş Yazma

Nedir ?	<ul style="list-style-type: none">» Niyet mektubu, lisans ya da lisansüstü eğitim başvurularında kullanılan bir başvuru evrakı türüdür.» Öz geçmiş ya da bilinen adıyla CV, iş arama sürecinde kişilerin kendilerini işverene tanıtmak için hazırladıkları yazı türüdür.
Niçin Kullanılır?	<ul style="list-style-type: none">» Niyet mektubu, üniversitelerde mülakat öncesi ya da mülakat sırasında öğrenci adayı hakkında ön değerlendirme yapmak için kullanılır.» Öz geçmiş, şirketlerin iş arayanları değerlendirebilmesi için yazılır.
Ne Zaman Kullanılır?	<ul style="list-style-type: none">» Niyet mektubu, bir lisans ya da lisansüstü eğitim programına başvurmak istendiğinde,» Öz geçmiş, iş başvurusunda bulunmak istendiğinde kullanılır.
Nasıl Kullanılır?	<ul style="list-style-type: none">» Niyet mektubunda, olumlu yönler ön plana çıkarılmalı, olumsuz ve umutsuz bir üslup tercih edilmemelidir. Olumlu yönler abartılmamalı, zayıf olunan yönlerden bahsederken ise bu yöndeki açığı nasıl kapatacağı konusundaki hedeflerden bahsedilmelidir.» Öz geçmiş açık, kısa ve net olmalı. Sizi diğer adaylardan öne çıkaracak bilgiler içermeli. Eğitim bilgileri ve iş deneyimi bölümlerinde ters kronolojik sıra kullanmaya özen gösterilmelidir.» Yazım yanlışı ve anlatım bozukluğu yapılmamalı, dil kullanımına özen gösterilmelidir.

Etkinlik 17:

Aşağıda karışık verilen paragrafları kurallarına uygun bir niyet mektubu oluşturacak şekilde sıralayın.

Aslı Örnek

Örnek Sok. No. 1 Emek / ANKARA
+90 511 1111111 asliornek@gmail.com

26/08/2017

Fen Bilimleri Enstitüsü
Ege Üniversitesi
Erzene Mahallesi, Gençlik Caddesi,
35040 Bornova/İzmir

Sayın yetkili,

a. ODTÜ'de 3. sınıftan sonra aldığım seçmeli dersleri, enerji alanında seçtim. Özellikle Alternatif Enerji Kaynakları üzerine yoğunlaştım. Orta vadeli hedefim, Alternatif Enerji Kaynakları üzerine Ege Üniversitesinde yüksek lisansımı tamamlamaktır. Sonrasında uzun vadeli hedefim yine Ege Üniversitesinde aynı konu üzerine doktoramı tamamlayıp üniversite bünyesinde akademik çalışmalarımı devam ettirmektir. Türkiye'nin geleceğinde stratejik bir öneme sahip olan yenilenebilir enerji kaynakları konusunda AR-GE çalışmaları yaparak hem ülkemize hem de enerji sektörüne katkı yapmayı amaçlıyorum.

b. Şu anda ODTÜ Makine Mühendisliği Bölümünde son sınıfta okuyorum. Ege Üniversitesinin Alternatif Enerji Kaynakları üzerine yaptığı akademik çalışmaları ve deneyimi sebebiyle, bundan sonraki akademik çalışmalarımı Ege Üniversitesi Alternatif Enerji Kaynakları Yüksek Lisans Programı ile devam ettirmek istiyorum. Bu programın ileriki yıllarda planladığım akademik kariyer hedeflerime önemli bir katkı yapacağını düşünüyorum.

c. Bu mektubu Ege Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümünde, Alternatif Enerji Kaynakları Yüksek Lisans Programı'na başvurmak amacıyla yazıyorum.

d. Ege Üniversitesine başvurmamın üç temel sebebi vardır. Birincisi; Ege Üniversitesinin yenilenebilir enerji kaynakları üzerine yıllardır yaptığı projeleri uzun zamandır takip etmekteyim. Özellikle Ege Üniversitesi Güneş Enerjisi Enstitüsünün katıldığı projeler ve Türkiye'de ilk defa inşa ettiği güneş evinin akademik araştırmalarım için önemli bir fırsat olduğuna inanıyorum. İkincisi; İzmir ve Ege Bölgesi, alternatif enerji kaynaklarının verimliliği ve kullanımı açısından önemli bir avantaja sahiptir.

Yapmayı planladığım akademik çalışmalarını İzmir ve çevresinde yatırım yapan firmalarla iş birliği içinde yürütmeyi hedefliyorum. Üçüncüsü; enerji alanında yapılan araştırmalarda ODTÜ ve Ege Üniversitesi arasında yapılan iş birliği sayesinde Ege Üniversitesindeki mevcut araştırma projelerini ve akademik kadroyu tanıyor olmamdır. Bu sebeplerden dolayı, Ege Üniversitesini kararlı ve bilinçli bir şekilde tercih ettiğimi belirtmek isterim.

e. Ege Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü, Alternatif Enerji Kaynakları Yüksek Lisans Programı'na bilinçli bir şekilde, yüksek bir motivasyonla başvuruyorum. Bu akademik fırsatı yakalayabilirsem, yenilenebilir enerji kaynakları sektöründeki AR-GE faaliyetlerine katkı yapabileceğimi ve bu katkının ülkemiz açısından da önemli olacağını düşünüyorum.

İlginiz için teşekkür ederim. Başvurumu değerlendirmenize sunuyorum.

Saygılarımla;
Aslı Örnek

Kaynak: <https://www.cvyolla.com/niyet-mektubu-ornekler>

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

Etkinlik 18:

Aşağıda bilgileri verilen Öznur Kaya için kurallarına uygun bir öz geçmiş hazırlayınız.

- 12.05.1992, Bekâr, B Sınıfı Sürücü Belgesi
- Kaynarpepe Mah.Başer Sok. Gül Apt. No: 6/3 26170 Tepebaşı/Eskişehir
- 0511 111 00 00 / oznurkaya@hotmail.com
- Yoga, yürüyüş, mağaracılık, Latin dansları, judo ilgi alanları arasında
- Anadolu Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü (2009-2014) mezunu
- İstanbul Teknik Üniversitesi Geoteknik Anabilim Dalında (2015-2018) yüksek lisansı var.
- Devlet Su İşleri/Eskişehir'de iki ay staj yaptı.
- Doç. Dr. Ozan Çelik Eskişehir Teknik Üniversitesi (0222) 2313550 ve Ahmet Kanatçı, Eskişehir DSİ Şube Müdürü (0222) 335 0626 referans olabilir.
- İngilizce iyi derecede biliyor. (YDS 2014 Güz 90)
- Microsoft Office 2016 ve Photoshop CS5 kullanmayı biliyor.
- Photoshop CS5 ve Autocad kursuna gitti.

HATIRLAYALIM

Özet Çıkarma

Nedir ?	» Özetleme, okuyucunun okuduğu metinde geçen ana noktaları belirleyip bunları kendi sözcükleriyle bir anlam bütünlüğü içerisinde özgün metinden daha kısa ve öz olacak şekilde yazmasıdır.
Niçin Kullanılır?	» Okunan metnin akılda daha iyi kalmasını sağlamak için, » Okunan metindeki ana ve yardımcı fikirleri önemsiz veya gereksiz ayrıntılardan ayırmak için, » Özgün materyali okumamış ya da görmemiş olanlara anlatmak için kullanılır.
Ne Zaman Kullanılır?	» Okunan bir kitap ana hatlarıyla anlatılmak istendiğinde, » Bir konunun ya da bir dersin önemli noktaları hatırlanmak ya da bir başkasına aktarılmak istendiğinde özet çıkarma yapılır.
Nasıl Kullanılır?	» Öncelikle metnin tamamı dikkatle ve detaylı bir şekilde okunur. » Okurken önemli noktalar (ana fikir, yardımcı cümleler) belirlenir. » Ana fikir yardımcı cümlelerden ayrılır. » Anahtar sözcükler not edilir. » Özeti, özgün metinden daha kısa olması gerekir. » Tarafsız olunur, kişisel düşünceler ve fikirler özete dâhil edilmez. » Özette, özgün metinle aynı yapısal sıra takip edilir.

Etkinlik 19:

DOROTHY HEATHCOTE (1926-2011)

Bireysel gelişim için drama anlayışının en önemli savunucularından Slade ve Way'in çalışmaları karşısına Heathcote'un 1940'larda dramadaki ikinci temel yaklaşımı ortaya çıkmıştır. Bir şey öğretme odaklı "eğitimde drama"yı üst düzey bir bakış açısı ile evrensel boyutlara taşıması dramanın annesi konumuna gelmesine yardımcı olmuştur (Özbek, 2014).

Heathcote'un 14 yaşında okulu bırakarak bir yün dokuma fabrikasında çalışmaya başladığı, ailesinin maddi yetersizliklerinden dolayı okula devam edemediği ve kendi kendini yetiştirmiş bir öğretmen olduğu söylenmektedir. 5 yıl yün dokuma fabrikasında çalıştıktan

sonra bir tiyatro okulundan burs kazanmış ve orada tiyatro uzmanlarından tiyatro dersleri almıştır. 23 yaşında üniversite mezunu olmamasına rağmen yaptığı çalışmaların çok özgün ve dikkat çekici olması nedeniyle önce Durham Üniversitesinde Eğitim Enstitüsüne atanmıştır. Daha sonra bu kurumun bölünmesi nedeniyle hocası ile birlikte Newcastle Üniversitesinde ders vermeye başlamıştır ve emekli olana kadar bu kurumda çalışmıştır (Adıgüzel, 2012).

Dorothy Heathcote, drama tutkusunun sınırlandırılmayacağı, bazı standartlara göre değerlendirilemeyeceği düşüncesindedir. Heathcote'a göre drama, öykülerin yeniden anlatılması değildir (Bolton, 1985'ten aktaran Taylor, 2000). Dorothy Heathcote 1970'lerde eğitimde drama konusunda çalışmalar gerçekleştirmiş, bu çalışmalar sırasında bazı yaklaşımlar elde etmiştir. Bu yaklaşımlara göre çocuklar dramayı kullanarak gerçek yaşamda yaşadıklarını anlayabilirler. Ayrıca Dorothy Heathcote dramanın okul programının her alanında kullanılabileceğini not etmektedir (Önder, 2010).

Dört drama modeli vardır ve bunlardan birincisi bireyi ve bireylerin sorunlarını merkeze alan, "İnsanı Keşfetmek İçin Drama"; ikincisi sorunu merkeze alan, çocukların hayalî bir problemi uzman rolü olarak çözdükleri "Uzman Rolü Yaklaşımı"; üçüncüsü, programdaki farklı derslerin aynı drama çatısı altında buluşup çocukların alanlar arasındaki bağlantıları görebilecekleri "Yuvarlanan Rol"; ve son olarak da çocukların gerçek hayatları ile bağlantılı sorunları çözmek üzere kurdukları komisyon içinde olayı değerlendirdikleri ve genelde de süreçlerine dair bir rapor şeklinde yazılı çalışma yaptıkları "Komisyon Modeli"dir (Commission Model) (Özbek, 2014).

Kaynak: AÖF, Çocuk ve Drama-2 (s. 33).

Yukarıdaki metni en doğru şekilde özetleyin.

Dorothy Heathcote, _____

ÖZ DEĞERLENDİRME

Aşağıda son dört ünite kapsamında kazanılması hedeflenen beceriler yer almaktadır. Her beceri için bir puan vererek kendinizi değerlendirin.

1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

	1	2	3	4	5
1. Bir metnin içindeki gönderimsel ifadeleri ve anlamlarını belirleyebilirim.					
2. Dinlediklerime ilişkin notlar alabilirim.					
3. Dinlediklerimi özetleyebilirim.					
4. Aldığım notlardan ihtiyaç duyduğum bilgileri seçebilirim.					
5. Giriş, gelişme ve sonuç paragraflarından oluşan kompozisyonlar yazabilirim.					
6. Okuduğum bir metinde bağlamsal çıkarımlar yapabilirim.					
7. Dinlediğim bir metinde bağlamsal çıkarımlar yapabilirim.					
8. Biçim ve içerik özelliklerine dikkat ederek niyet mektubu yazabilirim.					
9. Amacıma uygun öz geçmiş yazabilirim.					
10. Okuduğum bir metinde ima edilen anlama ulaşmak için bağlamsal ipuçlarını kullanabilirim.					
11. Okuduklarımdan hareketle çıkarımlar yapabilirim.					
12. Dinlediğim metinlerde ima edilen anlama ulaşmak için bağlamsal ipuçlarını kullanabilirim.					
13. Dinlediklerimle ilgili çıkarımlarda bulunabilirim.					
14. Etkili özet alma teknikleri kullanarak okuduklarımı ve dinlediklerimi özetleyebilirim.					

YANITLAR

OKUMA

Etkinlik 1:

Bu büyük yarımada: Anadolu

Bu nedenle: Anadolu'daki iklim ve bitki örtüsüne sahip olması nedeniyle

bu durum: Anadolu'nun tarih boyunca farklı hayat biçimleri ve farklı gelişen kültürlerle sahne olması

Bu zenginlik: Anadolu'nun sahip olduğu kültürel çeşitlilik

Etkinlik 2:

Buna: İlaçların biyolojik membranlardan geçerek sistemik kan dolaşımına ulaşmasına

Bunlar: İlaçların absorpsiyonu, metabolize olması ve vücudu terk etmesi

Bunu: İlacın vücutta oluşturacağı etkiyi

Bu konu: İlaçların (biyokimyasal) test sonuçlarını etkilemesi

Etkinlik 3:

1. d

2. c

3. a

4. e

5. **Bu gazların:** Nebulayı oluşturan gazların (hidrojen, helyum, metan, neon, argon ve ksenon gazlarının)

Bu olay: İlk atmosferin daha sonraları, Güneş'ten gelen sıcak rüzgârlar, gezegene çarpan meteor ve asteroidler ile etkileşim sonucunda değişmesi

Bunu takiben: Çok miktarlarda su ve karbondioksit atmosfere atılmasını takiben

Bu gaz: Karbondioksit

Bu: Ozon tabakasının oluşması

Bunlar: İz elementleri/ atmosferde miktarı % 1'in altında olan gazlar

Etkinlik 4:

Seküler: Din dışı

Animist: Doğadaki her şeyin canlı ve ruhu olduğuna inanılması

Ritüel: Bir örnek üzere kalıplaşmış hareket ve davranışlar

Etkinlik 5:

Polis: İstihkâm edilmiş bağımsız devlet / Kent-devlet

Simbiyoz: Ortaklaşa bir yaşam

Yurttaş: Devletin içinde yaşayanlar

Etkinlik 6:

- 1.
1. d
2. e
3. a
4. c
5. b

- 2.
1. D
2. Y
3. D
4. D
5. Y
6. Y

Etkinlik 7:

- 1.
 1. c
 2. d
 3. e
 4. f
 5. a
 6. b
-
- 2.

	Algısal Bellek	Kısa Süreli Bellek	Uzun Süreli Bellek
1. Buraya aktarılmayan bilgiler silinir.		+	
2. Burada bilgiler çok kısa zamanda silinir.	+		
3. Bilgi kodlanarak buraya aktarılır.			+
4. Anlık bellek olarak da adlandırılır.	+		
5. Bilgi bu alanda anlamsal bağlantılar şeklinde muhafaza edilir.			+
6. Bu alan sınırlı olduğu için, bilgiyi unutmamak için tekrar ederiz.		+	
7. Bilgi bu alanda işlenmezse kaybolur.	+		
8. Zaman ve kapasite sınırlaması bulunmaz.			+
9. Burada bilgiler belirli bir süre için sınırlı bir şekilde tutulur.		+	

Etkinlik 8:

1. Y
2. D
3. Y
4. D
5. D
6. D

Etkinlik 9:

1. D
2. D
3. D
4. D
5. Y
6. D

DİNLEME

Etkinlik 10:

1. c
2. a
3. d
4. b

Etkinlik 11:

1. b
2. c
3. e
4. a

Etkinlik 12:

1.
1. c
2. d
3. e
4. b
5. a

2. e
3. c
4. d

Etkinlik 13:

1. D
2. D
3. Y
4. Y

Etkinlik 14:

1. D
2. D
3. Y
4. Y

Etkinlik 15:

1. D
2. Y
3. D
4. D
5. Y

YAZMA

Etkinlik 16:

1. c
2. b
3. e
4. c

Etkinlik 17:

1. c 2. b 3. d 4. a 5. e

Etkinlik 18:

Öznur KAYA - Öz Geçmiş

Öznur KAYA

Kaynartepe Mah. Başer Sok.

Gül Apt. No: 6/3 26170 Tepebaşı/Eskişehir

0505 111 00 00 / oznurkaya@hotmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans: İstanbul Teknik Üniversitesi

Geoteknik Anabilim Dalı (2015-2018)

Lisans: Anadolu Üniversitesi

İnşaat Mühendisliği Bölümü (2009-2014)

İŞ DENEYİMİ

Devlet Su İşleri/Eskişehir 2 ay staj

YABANCI DİL

İngilizce İyi Derecede (YDS 2014 Güz 90)

BİLGİSAYAR BİLGİSİ

Microsoft Office 2016

Photoshop CS5

KURS/SERTİFİKALAR/ÖDÜLLER

Photoshop CS5

Autocad

ETKİNLİKLER VE İLGİ ALANLARI

Yoga, yürüyüş, mağaracılık, Latin dansları, judo

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi 12.05.1992

Medeni Durum Bekâr

Sürücü Belgesi B Sınıfı

REFERANSLAR

Doç. Dr. Ozan Çelik Eskişehir Teknik Üniversitesi (0222) 2313550
Ahmet Kanatçı Eskişehir DSİ Şube Müdürü (0222) 335 0626

Etkinlik 19:

Dorothy Heathcote (1926-2011) Bir şey öğretme odaklı “eğitimde drama” yı üst düzey bir bakış açısı ile evrensel boyutlara taşıyarak dramanın annesi konumuna gelmiştir. Heathcote’un kendi kendini yetiştirmiş bir öğretmendir. Bir tiyatro okulundan burs kazanmış ve orada tiyatro uzmanlarından tiyatro dersleri almıştır. Yaptığı çalışmaların çok özgün ve dikkat çekici olması nedeniyle önce Durham Üniversitesi’nde, daha sonra da Newcastle Üniversitesi’nde ders vermiştir. Dorothy Heathcote 1970’lerde eğitimde drama konusunda çalışmalar gerçekleştirmiş, bu çalışmalar sırasında bazı yaklaşımlar elde etmiştir. Dört drama modeli vardır. Bunlar: İnsanı Keşfetmek için Drama; Uzman Rolü Yaklaşımı; Yuvarlanan Rol; ve Komisyon Modelidir.

(Cevaplar değişiklik gösterebilir.)

Yararlanılan kaynaklar

Açıköğretim Fakültesi, Anadolu Arkeolojisi. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Farmakoloji. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Meteoroloji. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Halk Edebiyatına Giriş I. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Hellen ve Roma Tarihi . Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Gastronomi Tarihi. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Temel Bilgi Teknolojileri I- Ünite I. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, İçecek Bilgisi. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Genel Biyoloji I. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Afet Yönetimi I- Ünite I. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Hayvan Yetiştirme. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Göç ve Göçmen Sorunları. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Viroloji. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Çocuk ve Drama-2. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Yaşlı Psikolojisi. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Açıköğretim Fakültesi, Yeni Teknolojiler ve Çalışma Hayatı. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.